

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 406/2014-98

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika na verejnom zasadnutí 15. marca 2016 o sťažnosti [REDAKČNÝ KOTČ], [REDAKČNÝ KOTČ], zastúpeného spoločnosťou advokátska kancelária Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka Mgr. Mária Kolíková, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTČ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013 porušené bolo.
2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. [REDACTED] finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný [REDACTED] uhradiť trovy právneho zastúpenia a hotové výdavky v sume 734,04 € (slovom sedemstotridsaťštyri eur a štyri centy), na účet jeho právneho zástupcu, advokátskej kancelárie Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti [REDACTED] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2013 doručená sťažnosť (doplnená podaním doručenými ústavnému súdu 13. júna 2013) [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013.

2. V sťažnosti sťažovateľ uvádza: „*Sťažovateľ a jeho súrodenci [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] boli podielovými spoluvlastníkmi pozemku a ako spoluvlastníci sa dohodli, že tento pozemok predajú. Za tým účelom splnomocnili súrodenci [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] svojho brata [REDACTED] (sťažovateľa), aby v spolupráci so svojim synom [REDACTED] predali predmetný pozemok. Sťažovateľ uzatvoril kúpnu zmluvu, týkajúcu sa prevodu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, so svojim synom [REDACTED] a ten následne uskutočnil ďalší predaj pozemku tretej osobe. [REDACTED] na základe kúpnej zmluvy uzavretej so sťažovateľom nevyplatil ani sťažovateľovi ani jeho súrodencom tam uvedenú kúpnu cenu, pretože podľa skutočnej dohody sa peniaze za pozemok mali získať až ďalším predajom a podľa informácií sťažovateľa mala kúpna zmluva s jeho synom [REDACTED] len zjednodušiť ďalší*

predaj s už reálnym získaním finančných prostriedkov za pozemok. Zo spisu je zrejmé, že na základe ďalšieho predaja predmetného pozemku [REDAKOVANÉ] tretím osobám došlo zo strany kupujúceho k zaplateniu kúpnej ceny [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] však doposiaľ nezískali žiadne finančné prostriedky v súvislosti s ďalším predajom pozemku.“

3. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 50/2003 z 27. októbra 2009 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1 a 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) na tom skutkovom základe, že „po predchádzajúcej vzájomnej dohode obžalovaný [REDAKOVANÉ] st. na základe plnej moci udelenej jeho súrodencami [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], predal dňa 19.11.1997 v Trenčíne v celosti nehnuteľnosť - pozemok parc. č. 769/3 v k. ú. Záblatie zapísaný na [REDAKOVANÉ], ktorého každý zo štyroch súrodencov bol štvrtinovým vlastníkom, svojmu synovi obžalovanému [REDAKOVANÉ] za sumu 153 820,52 Eur, ktorá mala byť v splátkach postupne vyplatená do konca roku 2000, pričom obžalovaný [REDAKOVANÉ] následne predmetný pozemok predal po častiach ďalej a finančné prostriedky získané predajom pozemku neodovzdali [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v podiele im prináležiacom, každému z nich vo výške 38 455,15 Eur, ale ich mali použiť pre svoju potrebu, čím spôsobili [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] celkovú škodu vo výške 115 365,46 Eur.“

Označeným rozsudkom bol sťažovateľovi uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov a spolu s odsúdeným v 2. rade boli zaviazaní nahradiť poškodeným škodu. Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 To 1/2010 z 30. septembra 2010 boli odvolania sťažovateľa a odsúdeného v 2. rade (ktorý ho podal prostredníctvom svojho obhajcu) zamietnuté.

4. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza: „Súdy v pôvodnom konaní interpretovali vyššie uvedené a súvisiace skutkové okolnosti tak, že sťažovateľ a [REDAKOVANÉ] sa vopred vzájomne dohodli a finančné prostriedky získané predajom nevyplátili súrodencom sťažovateľa podľa veľkosti ich podielov, čím došlo k sprenevere.“

Podstatná časť obhajoby sťažovateľa pritom spočívala v spochybnení objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu. Sťažovateľ poukazoval na to, že ku konaniu, ktorého sa mal dopustiť podľa skutkovej vety, nedošlo (sťažovateľ mal podľa skutkovej vety konať spoločne po vzájomnej dohode s [REDAKOVANÉ] a získať takto finančné prostriedky z predaja pozemku a zároveň ich mal neodovzdať svojim súrodencom) a tiež na to, že sťažovateľ síce urobil právny úkon - uzavrel kúpnu zmluvu s [REDAKOVANÉ], ale chýbal úmysel spreneveriť finančné prostriedky získané predajom pozemku, či spáchať podvod na svojich súrodencoch spolu s obžalovaným [REDAKOVANÉ]. Naopak, sťažovateľ bol týmto obžalovaným v rade 2/ sám uvedený do omylu (kúpna zmluva medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ] mala zjednodušiť skutočný predaj s reálnym získaním peňazí za pozemok) a klamaný ([REDAKOVANÉ] istý čas sťažovateľovi tvrdil, že pozemok je stále v jeho vlastníctve a nebol zatiaľ ďalej predaný).

Podstatnou skutočnosťou vplývajúcou na priebeh a výsledok trestného konania bolo, že obžalovaný v druhom rade [REDAKOVANÉ] sa v priebehu trestného konania nenachádzal na území Slovenskej republiky a konanie bolo proti nemu vedené ako proti ušlému (viď opatrenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 07.09.2004 sp. zn. 5T/50/2003). Sťažovateľ bol preto posudzovaný v súhrne s [REDAKOVANÉ] bez toho, aby mal súd zistený dôkazný stav aj na základe výpovede [REDAKOVANÉ]. Ani prvostupňový súd a ani súd odvolací však nevyužili dostupné prostriedky na to, aby bol zistený pobyt [REDAKOVANÉ] a zabezpečená jeho účasť na hlavnom pojednávaní. Predovšetkým nebol vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz (§ 384 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2005), hoci je zrejmé, že blízke osoby mali indície o jeho pobyte v zahraničí (Česká republika a Írska republika spomínané napr. v liste [REDAKOVANÉ] adresovanom Ministerstvu vnútra ČR zo dňa 6. októbra 2005 alebo v zápisnici o hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Trenčín zo dňa 14. novembra 2006-str. 14).

V konaní pred súdom mal preto sťažovateľ sťaženú pozíciu svojej obrany, keďže navonok sa vzťah medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ] mohol javiť ako spoločné konanie, avšak v skutočnosti bol sťažovateľ sám klamaný a uvedený do omylu [REDAKOVANÉ].

Po právoplatnom skončení trestného konania sa zistilo, že obžalovaný v druhom rade [REDAKOVANÉ] sa od 15.07.2010 nachádza na území Slovenskej republiky a že

k 01.10.2010 nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava. [REDACTED] po zistení, že existuje právoplatné rozhodnutie vo vyššie uvedenej trestnej veci, pričom sa konalo bez jeho prítomnosti, podal proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/1/2010-469 zo dňa 30.09.2010 dovolanie, ktoré však Najvyšší súd SR uznesením č. k. 3Tdo/23/2011 zo dňa 5. októbra 2011 odmietol podľa ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku.

[REDACTED] po zistení vyššie uvedených skutočností písomne kontaktoval svoju rodinu vrátane svojho otca (sťažovateľa) a jeho právneho zástupcu [REDACTED] zaslaním listu - svedectva (príloha č. 3). [REDACTED] jednak prejavil vo svojom svedectve záujem vypovedať k predmetu pôvodného konania a jednak naznačil obsah takejto výpovede. Podľa názoru sťažovateľa uvedené svedectvo môže mať zásadný vplyv na posúdenie viny a trestu vo vzťahu k sťažovateľovi, a preto podal návrh na povolenie obnovy konania vo svoj prospech. Sťažovateľ návrh na obnovu konania odôvodnil tým, že po právoplatnom skončení trestného konania sa objavil dôkaz súdu skôr neznámy, ktorý je spôsobilý sám osebe, resp. v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo treste. Týmto dôkazom je svedecká výpoveď odsúdeného v rade 2/ [REDACTED].“

5. Okresný súd uznesením sp. zn. 3 Nt 46/2012 zo 17. januára 2013 návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol. Proti uvedenému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol, keďže dospel k záveru, že na pôvodnom rozhodnutí o vine sťažovateľa nemôže nič zmeniť ani výpoveď odsúdeného v 2. rade, pretože vina sťažovateľa bola podľa jeho názoru nezvratne preukázaná inými vykonanými dôkazmi. Okresný súd v predmetnom rozhodnutí zároveň spochybnil vierohodnosť výpovede odsúdeného v 2. rade považujúc ju za účelovú s cieľom zbaviť viny sťažovateľa, kde dôvodil skutočnosťou, že odsúdený v 2. rade odmietol v prípravnom konaní vypovedať. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje: «Ako bolo uvedené aj v návrhu na povolenie obnovy konania, osobitnou okolnosťou pôvodného trestného konania bola skutočnosť, že odsúdený v druhom rade [REDACTED]

██████████ sa osobne nezúčastnil trestného konania. Z povahy skutku ako aj zo spôsobu obhajoby sťažovateľa v pôvodnom konaní, v ktorom sa sťažovateľ opakovane, bez zmeny obsahu výpovede bránil, že nekonal spoločne ani so spoločným úmyslom s ██████████, ako sa mu kládie za vinu podľa skutkovej vety, ale sám bol odsúdeným v druhom rade uvedený do omylu a klamaný, vyplýva, že nemožno vylúčiť zásadný význam výpovede ██████████ pre vyhodnotenie, či je sťažovateľ trestne zodpovedný.

Z ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku vyplývajú nasledovné podmienky pre povolenie obnovy konania:

- 1) existencia skutočnosti alebo dôkazu predtým súdu neznámeho,
- 2) existencia možnosti, že by tieto skutočnosti alebo dôkazy samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami alebo dôkazmi známymi už v pôvodnom konaní viedli k inému rozhodnutiu, než je pôvodné právoplatné rozhodnutie.

Ad 1) Novým dôkazom predtým súdu neznámym je výsluch odsúdeného v druhom rade ██████████.

Výsluch ██████████ nebol v pôvodnom konaní vykonaný z dôvodu, že sa proti nemu konalo ako proti ušlému, a teda nebol prítomný na hlavnom pojednávaní pred Okresným súdom Trenčín ani na verejnom zasadnutí, ktoré sa konalo o odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu, pred Krajským súdom v Trenčíne.

V súčasnosti sa ██████████ nachádza na známom mieste (vykonáva trest odňatia slobody na území Slovenskej republiky) a má záujem vo veci samej vypovedať a uviesť nové skutočnosti, ktoré by mohli privodiť spravodlivé rozhodnutie vo veci. Uvedené napĺňa podľa názoru sťažovateľa podmienku „predtým neznámeho dôkazu“ podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku, čo podporuje aj nasledujúca judikatúra:

- „Predtým neznámym dôkazom sa rozumie dôkaz, ktorý nebol vykonaný v pôvodnom konaní“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tost 2/2009 zo dňa 4. marca 2009; Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 To 17/97 - publikované v časopise *Zo súdnej praxe*, č. 7/1998);

- „Je pravdou, že navrhovateľ ██████████ nebol v pôvodnom konaní vypočutý (konalo sa ako proti ušlému) a že jeho výpoveď v tomto konaní by predstavovalo nový dôkaz.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tost 24/2010 zo dňa 01.02.2011, str. 3;

www.nssr.eov.sk); [REDACTED] nebol vypočutý v pôvodnom konaní, pretože sa s ním konalo ako proti ušlému.

Sťažovateľ osobitne poukazuje na skutočnosť, že súd nevyvinul maximálne úsilie na zabezpečenie osobnej účasti [REDACTED] na hlavnom pojednávaní, najmä nevydal medzinárodný zatýkací rozkaz, nevytvoril adekvátne podmienky pre osobnú výpoveď [REDACTED], čiže pre vykonanie dôkazu významného pre posúdenie viny sťažovateľa. Vykonanie úkonov zodpovedajúcich maximálnemu úsiliu súdu k zabezpečeniu účasti [REDACTED] bolo o to naliehavejšie, že sťažovateľ bol posudzovaný spoločne s [REDACTED], pričom sťažovateľ nemal možnosť sa proti tomuto obvineniu zo spolupáchateľstva brániť napríklad kladením otázok [REDACTED]. Konanie súdov, v rámci ktorého nevykonali potrebné opatrenia k zabezpečeniu [REDACTED] na hlavnom pojednávaní, je v rozpore s princípom rovnosti zbraní v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keďže sťažovateľovi nebola vytvorená možnosť (súdy nevyvinuli pre jej vytvorenie dostatočné úsilie) brániť sa voči svojmu obvineniu zo spoločného úmyslu a spoločného protiprávneho konania s [REDACTED]. Uvedený postup je aj v rozpore s čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý znie: „Každý, kto je obvinený z trestného činu má minimálne právo... vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe o dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.“

Nerovnosť v konaní vznikla tým, že súdy v rámci dokazovania o vine sťažovateľa vytvorili procesný priestor znevýhodňujúci sťažovateľa, keďže ten sa nemal možnosť priamo konfrontovať s [REDACTED], s ktorým mal konať spoločne. Osobitne v situácii, keď obvinenie sťažovateľa stálo na spoločnom úmysle a spoločnom konaní so spoluobvineným [REDACTED], mali mať súdy zvýšený záujem na zabezpečení osobnej účasti [REDACTED].

Vzhľadom na to, že spoluodsúdený [REDACTED] nebol vypočutý v pôvodnom konaní a dôvod jeho nevypočutia po právoplatnosti rozhodnutia súdu odpadol, ide o nový dôkaz v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Ad 2) Nový dôkaz v podobe výsluchu odsúdeného v rade 2/ [REDACTED] je spochybnením zistených skutočností, na základe ktorých bol sťažovateľ odsúdený. [REDACTED] zaslal Mgr. Hrbáňovi ako právnenému zástupcovi sťažovateľa v trestnom

konaní písomné svedectvo, z ktorého jednoznačne vyplýva jednak záujem vypovedať v obnovenom konaní a zároveň bol v ňom naznačený obsah jeho výpovede, ktorá by mala mať bezprostredný vplyv na posúdenie trestnosti konania sťažovateľa, tak objektívnej ako aj subjektívnej stránky.

Sťažovateľ bol v pôvodnom konaní odsúdený za trestný čin sprenevery, ktorej sa mal dopustiť v spolupáchateľstve s odsúdeným v rade 2/, pričom podľa skutkovej vety spolupáchateľstvo malo spočívať v tom, že sťažovateľ a [REDAKOVANÉ] sa vopred vzájomne dohodli, neodovzdali finančné prostriedky získané predajom pozemku a tieto finančné prostriedky mali použiť pre svoju potrebu.

[REDAKOVANÉ] vo svojom svedectve uvádza že nikdy nevyplatil sťažovateľovi žiadnu čiastku z predaja, a že sťažovateľ ani nevedel o ďalšom predaji pozemku.

Uvedené svedectvo potvrdzuje, že sťažovateľ sa nedopustil protiprávneho konania spočívajúceho v predchádzajúcej vzájomnej dohode s [REDAKOVANÉ] a ani protiprávneho konania spočívajúceho v neodovzdaní finančných prostriedkov získaných predajom a ich použití pre vlastnú potrebu ([REDAKOVANÉ] uvádza, že sťažovateľ nikdy žiadne peniaze z predaja od neho nedostal).

Uvedené svedectvo taktiež dosvedčuje, že sťažovateľ sa aktívne a premyslene nemohol podieľať na znížení majetku svojich súrodencov, ako mu to kladie za vinu právoplatné rozhodnutie v pôvodnom konaní.

Obzvlášť výrok o náhrade škody, ktorý sa v súčasnosti existenčne dotýka životnej situácie sťažovateľa, je potom voči sťažovateľovi zjavne neodôvodnený a nespravodlivý, keďže zo svedectva [REDAKOVANÉ] vyplýva, že sťažovateľ nekonal s úmyslom spreneveriť peňažné prostriedky patriace jeho súrodencom ako podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom predaja, a navyše sa svojim konaním ani žiadnym spôsobom neobohatil. Okolnosť, že sťažovateľovi neboli zaplatené peniaze za predaj pozemku, s ktorými by mal možnosť disponovať, zasahuje podľa názoru sťažovateľa zásadným spôsobom do výroku o náhrade škody, k náhrade ktorej boli obaja odsúdení zaviazaní solidárne.

Svedectvo [REDAKOVANÉ] naznačuje potvrdenie obrany sťažovateľa v pôvodnom konaní, podľa ktorej sa sám sťažovateľ stal poškodeným a obeťou protiprávneho konania [REDAKOVANÉ].

Svedectvo Ing. [REDACTED] má dopad na posúdenie protiprávnosti konania a viny sťažovateľa. Sťažovateľ na verejnom zasadnutí pred Krajským súdom v Trenčíne lutoval svoje konanie, že uzavrel zmluvu so svojím synom [REDACTED], avšak aj sám bol [REDACTED] uvedený do omylu, čo je nevyhnutné vyhodnotiť aj vo vzťahu k závažnosti jeho konania.

Keďže spolupáchateľstvo predpokladá spoločný úmysel v podobe výslovnej alebo konkludentnej dohody, je týmto novým dôkazom značne spochybnené preukázanie subjektívnej stránky trestného činu.

Sťažovateľ je presvedčený, že za daného stavu ide v prípade výpovede odsúdeného v druhom rade o závažnú novú okolnosť v skutkovom stave veci v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá sa objavila po právoplatnom skončení pôvodného konania a je spôsobilá privodiť v prospech sťažovateľa iné rozhodnutie v predmetnej trestnej veci.»

7. Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutím o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania došlo k porušeniu jeho základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s princípom rovnosti zakotveným v čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na výsluch svedkov garantovaného čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

8. Sťažovateľ zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vidí v neprípustnom výklade a aplikácii príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich podmienky na povolenie obnovy konania, keď podľa názoru sťažovateľa súdy rozhodujúce o jeho návrhu na povolenie obnovy konania bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní v priebehu konania o návrhu na povolenie obnovy predčasne meritórne vyhodnotili označený dôkaz (výsluch odsúdeného v 2. rade) ako účelový. Podľa sťažovateľa súdy namiesto toho, aby sa v zmysle ustanovení § 394 Trestného poriadku zaoberali v zákonom vymedzenom rámci iba skutočnosťou, či je daná možnosť, aby nový dôkaz odôvodnil iné rozhodnutie o vine, hodnotili tento dôkaz nad rámec zákona z hľadiska jeho hodnovernosti. Sťažovateľ na tomto mieste poukazuje na časť odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, kde tento uviedol, že „*Túto výpoveď (pozn. [REDACTED]) je totižto potrebné brať so značnou rezervou a vyhodnotiť ju ako vykonanú v snahe pomôcť druhému páchatel'ovi – svojmu otcovi a vyviniť ho z predmetnej činnosti*“, a na tomto mieste cituje judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 Tost 4/2008

zo 4. júna 2008), ktorá interpretuje dotknutú právnu úpravu, vymedzujúc povinnosť súdu konajúceho o návrhu na povolenie obnovy konania, vyhodnotiť vplyv nového dôkazu na už ustálený skutkový stav, teda vyhodnotiť takýto dôkaz z hľadiska jeho novosti a súčasne z hľadiska jeho spôsobilosti odôvodniť iné rozhodnutie o vine bez toho, aby súd hodnotil novoobjavené dôkazy z hľadiska ich hodnovernosti, pretože takéto hodnotenie by slúžilo ako podklad pre nové rozhodnutie o vine.

9. Sťažovateľ je toho názoru, že dôkaz získaný výpoveďou odsúdeného v 2. rade splňa oba zákonné predpoklady pre povolenie obnovy konania, a to predpoklad novosti, ako aj predpoklad spôsobilosti odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, kde sťažovateľ dôvodí: „1. predpoklad novosti dôkazu - ide o dôkaz, ktorý nebol vykonaný v pôvodnom konaní, pričom sťažovateľ žiadnym svojim konaním nedal príčinu tomu, aby takýto dôkaz nebol vykonaný, naopak, druhý zo synov sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], sa obrátil na príslušné orgány Slovenskej republiky aj Českej republiky, za účelom zistenia informácie o pobyte [REDAKOVANÉ] (príloha č. 5). Ministerstvo vnútra SR, Prezídium policajného zboru Bratislava listom č. p.: PPZ233/VP-ozn.-2004 zo dňa 01.03.2004 [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] oznámilo, že nie je dôvod zo strany Policajného zboru vykonávať k osobe [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] akékoľvek previerky a zistenia, pretože nezistili, že by po ňom bolo vyhlásené pátranie ako po nezvestnej resp. hľadanej osobe (príloha č. 4). Je v rozpore s ústavným právom na prístup k súdu, aby teraz, keď dôkaz je možné vykonať, odmietli sa súdy týmto dôkazom zaoberať.

2. predpoklad spôsobilosti odôvodniť iné rozhodnutie vo veci- z hľadiska spôsobilosti ako možnosti odôvodniť iné rozhodnutie vo veci je podľa názoru sťažovateľa nový dôkaz -výpoveď odsúdeného v rade 2/ [REDAKOVANÉ] spôsobilý privodiť pre sťažovateľa iné priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Zákon pre povolenie obnovy nevyžaduje istotu iného rozhodnutia v otázke viny alebo trestu uloženého pôvodným rozhodnutím. Súd má v konaní o povolenie obnovy iba preskúmať možnosť, či môže nový dôkaz odôvodniť vo veci iné rozhodnutie.“ V tejto súvislosti sťažovateľ zdôrazňuje, že z povahy skutku, ako aj zo spôsobu obhajoby v pôvodnom konaní, v rámci ktorej sa opakovane bez zmeny obsahu výpovede bránil, že nekonal spoločne ani so spoločným úmyslom s odsúdeným v 2. rade, ako sa mu kladie za vinu, ale sám bol odsúdeným v 2. rade uvedený do omylu a oklamáný,

vyplýva, že nemožno vylúčiť zásadný význam výpovede odsúdeného v 2. rade pre rozhodnutie o jeho vine.

10. Sťažovateľ v postupe konajúcich súdov vidí aj porušenie princípu rovnosti zabraní zakotveného v čl. 47 ods. 3 ústavy a porušenia svojho práva na výsluch svedkov zaručeného čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, keď súdy svojím rozhodnutím neumožnili sťažovateľovi vykonať v novo obnovenom konaní riadne výsluch svedka, ktorý by vypovedal v jeho prospech a ktorého výpoveď by bola spôsobilá zvrátiť jeho vinu.

11. Sťažovateľ v závere argumentuje, že arbitrárnosť namietaného uznesenia krajského súdu spočíva v svojvoľnom výklade zákonných hľadísk relevantných pre posúdenie návrhu na povolenie obnovy konania, pri ktorom súd mimo rámec zákonných oprávnení daných v konaní o povolenie obnovy konania posudzoval hodnovernosť nového dôkazu, čím vybočil z medzí vyplývajúcich z čl. 2 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ uvádza, odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu o ústavno-konformnom výklade zákona, že prípadné rozšírenie zákonných hľadísk súdom, ktoré by znamenalo prekročenie textu zákona, by bolo prípustné vtedy, ak by slúžilo na ochranu niektorého z ústavných práv a nepoprel by sa tým jeho účel a význam. Podľa sťažovateľa však v jeho prípade, súdom nad rámec zákona aplikované hľadisko hodnovernosti malo za následok znemožnenie nového súdneho konania, v ktorom by bola jeho vina posúdená s ohľadom na nový relevantný dôkaz. Sťažovateľ dodáva: „Zároveň tým, že je hľadisko hodnovernosti výpovede [REDAKOVANÉ] založené na premise, že ak [REDAKOVANÉ] nevypovedal dňa 23.12.2002, potom je jeho výpoveď v súčasnosti účelová v snahe pomôcť otcovi (sťažovateľovi), je toto hľadisko samo osebe použité svojvoľne, lebo v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Trenčíne sa nenachádza žiadna racionálna argumentácia pre prijatie tejto premisy. Naopak, ak by Krajský súd v Trenčíne vychádzal z ústavno-právnych východísk v podobe čl. 47 ods. 1 a čl. 50 ods. 4 Ústavy (právo odoprieť výpoveď), nemohol by bez ďalšieho dospieť k záveru o účelovosti nového dôkazu. Ako sme už uviedli vyššie, skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] v postavení obvineného odmietol vypovedať, nezakladá bez ďalšieho domnienku, že jeho neskoršia výpoveď je nepravdivá a účelová. [REDAKOVANÉ] vo výpovedi na verejnom zasadnutí dňa 17.01.2013 uviedol, že skôr nevypovedal z obavy o svoj život ako aj v záujme ochrany svojho otca. Len skutočnosť, že druhý odsúdený

pociťoval svoju životnú situáciu v tom čase za tak ťaživú, že sa mu videlo menším rizikom odoprieť výpoveď, nemôže byť základom pre vyvodenie záveru, že jeho súčasná výpoveď je klamlivá. Na tieto argumenty uvedené [REDAKOVANÉ] Krajský súd v Trenčíne vôbec nereagoval.“

12. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sťažovateľ v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013, označené rozhodnutie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na nové konanie a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

13. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 406/2014-27 z 1. júla 2014 v celom rozsahu prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

14. Krajský súd vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 31. júla 2014 uviedol:

„Sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len sťažovateľ) zastúpeného advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners s.r.o. Radvanská 21, Bratislava, ktorú Ústavný súd SR uznesením z 1. júla 2014 č. k. III. ÚS 406/2014 - 27 prijal na ďalšie konanie a v ktorej sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 23 Tos/27/2013 zo dňa 4. apríla 2013 považujem za neopodstatnenú a navrhujem ju zamietnuť z nasledovných dôvodov:

Senát krajského súdu vyslovil v predmetnom uznesení právny názor vychádzajúci zo skutočností, že odsúdený [REDAKOVANÉ] bol uznaný vinným predovšetkým na základe výpovedí jeho súrodencov, jeho objektívne preukázaného konania spočívajúceho v zavádzaní súrodencov, v účasti na územnom konaní a tiež listinných dôkazov a jeho vina na predmetnom skutku bola nezvratne preukázaná. Podľa názoru odvolacieho súdu, na zmene zisteného skutkového stavu, resp. právnej kvalifikácie jeho konania nemôže nič zmeniť ani súčasná výpoveď [REDAKOVANÉ]. Túto výpoveď je totižto potrebné brať

so značnou rezervou a vyhodnotiť ju ako vykonanú v snahe pomôcť druhému páchatelovi - svojmu otcovi a vyviniť ho z predmetnej trestnej činnosti. Ak by mala byť táto výpoveď pravdivá je namieste položiť si otázku, prečo obvinený [REDAKOVANÉ] takto nevypovedal aj v prípravnom konaní pred vyšetrovateľom dňa 23.12.2002, ale odmietol vypovedať. So vzneseného obvinenia mu totiž bolo známe, že spolu s ním je trestne stíhaný aj jeho otec. Senát krajského súdu nepochybuje o tom, že [REDAKOVANÉ] toto právo vyplývalo zo zákona. Na druhej strane však senát krajského súdu má právo na vyslovenie tohto záveru, pretože v zmysle právnej teórie, predmetom hodnotenia súdu rozhodujúceho o obnove konania musí byť aj okolnosť, pre ktorú došlo napríklad k zmene výpovede svedka a obdobne výpoveď predtým nevypočutého svedka musí súd vyhodnotiť v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už známymi. Napokon, podľa názoru senátu krajského súdu nebolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhovaný svedok [REDAKOVANÉ] bol totiž v konaní o návrhu na obnovu konania Okresným súdom Trenčín na verejnom zasadnutí konanom dňa 17.01.2013 vypočutý a obsah jeho výpovede z hľadiska jej dôkaznej sily na prípadnú zmenu pôvodného rozhodnutia bol aj riadne súdom vyhodnotený.

Som toho názoru, že krajský súd postupoval v súlade so zákonom a jeho postupom nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľa uvedených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vzhľadom na uvedené dôvody navrhujem sťažnosť [REDAKOVANÉ] ako nedôvodnú zamietnuť.

V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa nad rámec obsahu vyššie uvedeného vyjadrenia, s ktorým sa stotožňujem z dôvodu, že nevykazuje rozpor s obsahom spisu tunajšieho súdu pod sp. zn. 23 Tos 27/2013, si dovoľujem vysloviť otázku, či v danom prípade ide vôbec o nový dôkaz v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por. Z doposiaľ mne známych listín sa javí, že syn sťažovateľa vystupoval v pôvodnom konaní ako spoluobvinený, bola mu daná možnosť svojou výpoveďou ako obvinený poskytnúť jeho poznatky o prípade (dôkaz), pričom tento využil svoje zákonné právo nevypovedať. Keďže zdroj tohto dôkazu, bol známy súdu v pôvodnom konaní a realizovaný výsluch tejto osoby priniesol výsledok, ktorý bol aj

zdokumentovaný v pôvodnom konaní, je otázne, či dôkaz, o ktorý sťažovateľ oprel svoj návrh na obnovu konania, spĺňa náležitosti dôvodu pre povolenie obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Tr. por., teda že ide o dôkaz súdu skôr neznámy.

Z uvedených dôvodov v zhode so stanoviskom predsedu senátu navrhujem sťažnosť sťažovateľa zamietnuť ako nedôvodnú.“

15. Krajský súd v závere vyjadrenia uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Argumentáciu k stanovisku krajského súdu formulovala právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 2. septembra 2014, v ktorom uviedla:

„Vyjadrenie Krajského súdu v Trenčíne o spôsobilosti resp. o nespôsobilosti nového dôkazu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci považujeme za nesprávne. Máme za to, že nie je potrebné osobitne analyzovať vyjadrenie predsedu senátu krajského súdu, keďže vychádza z odôvodnenia rozhodnutia o obnove konania a ohľadom ďalšej argumentácie preto odkazujeme na našu argumentáciu v ústavnej sťažnosti.

V krátkosti k uvedenému vyjadreniu uvádzame, že vychádza z premisy, že výsluch syna sťažovateľa [REDAKOVANÉ] pre účely obnovy konania je účelový z toho dôvodu, že v pôvodnom konaní odmietol vypovedať, pričom musel vedieť, že je spoluobvinený aj jeho otec. Záver o účelovosti výsluchu syna sťažovateľa v konaní o obnove nemožno prijať, pretože je to len domnienka, ktorá nemá žiaden preukázaný skutkový základ a naviac takáto domnienka by aj popierala právo obvineného nevypovedať. Ak obvinený nevypovie v konaní, tak je to z dôvodu, že to považuje v zásade za prospešné pre seba. Syn [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nemohol nijako tušiť v čase, kedy sám čelil obvineniu, že tým, že nevypovie a bude sa vyhýbať trestnému konaniu, môže spôsobiť odsúdenie svojho otca. Syn mohol dôvodne predpokladať, že otec je nevinný, a preto v trestnom konaní by to tak mohlo byť - malo byť aj preukázané. Skutočnosť, že otec nakoniec odsúdený bol, môže byť prirodzene motiváciou pre syna, aby zmenil svoj pôvodný postoj v trestnom konaní a vypovedal.

Vyjadrenie predsedníčky súdu k novosti dôkazu, resp. k spochybneniu novosti dôkazu výsluchu syna sťažovateľa považujeme za nesprávne. Ak výsluch syna sťažovateľa sa neuskutočnil v pôvodnom konaní, či už z dôvodu jeho strachu alebo z dôvodu, že sa účelovo vyhýbal trestnému konaniu, faktom je, že jeho výpoveď v danom trestnom konaní absentovala. Ak však je osobou, ktorej výpoveď môže objasniť celý skutkový priebeh, tak bez ohľadu na dôvody, prečo takáto výpoveď pôvodne absentovala, je jednoznačné, že takýto dôkaz je nový, pretože v pôvodnom konaní nebol a nebolo možné ho uskutočniť a takýto dôkaz je spôsobilý privodiť aj iné rozhodnutie vo veci.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň oznámila, že sťažovateľ trvá na vykonaní ústneho pojednávania vo veci samej z dôvodu, že má záujem osobne pred ústavným súdom deklarovat' ujmu spôsobenú mu porušením jeho ústavných práv.

17. Na verejnom ústnom pojednávaní senátu 15. marca 2016 právna zástupkyňa sťažovateľa okrem iného uviedla:

„V prvom rade by som rada poukázala na judikát, ktorý nebol uvedený v ústavnej sťažnosti, okrem toho, že v mojom vyjadrení sa plne pridržam navrhovaného petitu aj sťažnosti aj celej argumentácie, ktorá je súčasťou spisu v tomto konaní. To, čo je nová okolnosť, je vydané rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 111/2015, ktorá súvisela podľa nás, alebo resp. týkala sa obsahovo analogicky aj veci, ktorá je tu predmetom tohto konania a na ňu odkazujeme. V tejto veci ústavný súd posudzoval otázku zákonných a ústavných kritérií pre konanie o obnove konania v zmysle Trestného poriadku. Osobitne poukazujem na body 19 a 20 predmetného rozhodnutia v tejto veci, kedy ústavný súd rozhodol nálezom a dovoľm si z toho iba v krátkosti zacitovať a to preto, pretože to čo považujem za kľúčové vlastne v našej sťažnosti je, že my sa domnievame a žiadame, aby v tejto súvislosti to posúdil aj ústavný súd, že rozhodnutie, ktoré napádame, to znamená rozhodnutie, ktoré sa týka obnovy konania a ktoré teda je o zamietnutí návrhu na obnovu konania je podľa nás arbitrárne, a to preto, že Krajský súd v Trenčíne sa neriadil platnou právnou úpravou a podľa nášho názoru nad rámec tejto právnej úpravy doplnil ďalšie podmienky, ktorými posudzoval návrh na obnovu konania. Domnievame sa tiež, že krajský súd fakticky v rámci posúdenia nášho návrhu na obnovu konania sa nevenoval otázke, či navrhovaný dôkaz, ktorý podľa nášho názoru sme posúdili ako nový dôkaz, skôr neznámy,

a to ktorý sa nemohol vykonať vzhľadom na to, že syn sťažovateľa bol ušlý, to znamená jeho výpoveď nebolo možné vykonať a súčasne sme súdu predložili aj list, ktorý syn sťažovateľa zaslal právnenému zástupcovi počas jeho výkonu trestu odňatia slobody a na základe tohto listu sme navrhovali, ktorý sme sám o sebe považovali ako nový dôkaz, sme navrhovali, aby bolo obnovené konanie.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa ďalej podrobnejšie poukázala na rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 111/2015, pričom citujúc z jeho relevantných častí uviedla, že podľa bodu 19

«„Podmienkou povolenia obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo novo navrhované dôkazy nepochybne povedú k inému skutkovému zisteniu, odchylnému od predchádzajúceho konania. Pre povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti či dôvodný predpoklad možnej zmeny rozhodnutia o vine a treste.“

Máme za to, že práve tieto podmienky boli splnené v našom návrhu na obnovu konania. V bode 20 tohto judikátu ústavný súd hovorí „Aj v konaní o povolenie obnovy konania je potrebné ctiť princíp in dubio pro reo a sudca rozhodujúci o povolení obnovy konania by mal k posúdeniu veci pristupovať nepredpojatý, t. j. byť v zásade otvorený tomu, že tvrdená nová skutočnosť môže doterajšie rozhodnutie o vine a treste zvrátiť“.».

K veci samej uviedla, že *„Takže my tvrdíme, že na jednej strane v samotnom konaní vo veci samej neboli použité všetky prostriedky k tomu, aby syn sťažovateľa vypovedal vo veci samej a potom keď má záujem vypovedať a tvrdí, čo nebolo spochybnené, že o tom konaní naozaj nevedel, tak nemôže byť použitý jeho dôkaz, pretože sa považuje za účelový. Takéto vyhodnotenie zo strany Krajského súdu v Trenčíne považujeme ako hrubo arbitrárne. Trváme s ohľadom na tieto okolnosti na svojej argumentácii, ktoré som si dovoľila tu na tomto pojednávaní vybrať Vám niektoré z okolností, ktoré považujem za kľúčové, trváme na podanej sťažnosti aj s návrhom ohľadom porušenia základných práv, v prvom rade sa domnievame, že je porušený čl. 46 ods. 1, právo na spravodlivý proces pre arbitrárnosť napádaného rozhodnutia.“*

18. Na pojednávaní prítomný sťažovateľ sa vyjadril, že *„Ja by som len k tým trom bodom, že som teda vôbec nemal vedomosť, že môj syn teda predal tie pozemky a takisto som žiadne peniaze od neho nedostal a sám som bol poškodený, lebo tým pádom by som aj*

ja musel dať, lebo by som bol dostal peniaze a celý tento stav súčasne pôsobil na moju psychiku, ktorá trvá dodnes, vidíte, že aj teraz sa mi trasie hlas, ťažko to znášam, znášala to aj moja rodina a hlavne aj moja manželka, nakoľko sme už dvaja, takže toto všetko stále pôsobí a kým to nie je ukončené na tú moju psychiku.“

19. Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení odporcu a sťažovateľa, ako aj z obsahu príslušného spisového materiálu zistil a zrekapituloval si tieto relevantné skutočnosti:

20. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 50/2003 z 27. októbra 2009 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 To 1/2010 z 30. septembra 2010 bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu sprenevery spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 248 ods. 1 a 5 Trestného zákona.

21. Sťažovateľ 12. apríla 2012 predložil okresnému súdu návrh na povolenie obnovy konania v označenej trestnej veci, ktorý odôvodnil novým dôkazom doteraz súdu neznámym, a to výsluchom svojho syna, spoluodsúdeného v predmetnom trestnom konaní, ktorý v pôvodnom konaní nebol vypočutý z dôvodu, že sa proti nemu konalo ako proti ušlému, pričom sa tento spoluodsúdený v súčasnosti nachádza na známom mieste, je ochotný vypovedať a uviesť nové skutočnosti, ktoré by mali privodiť vo veci spravodlivé rozhodnutie. V návrhu sťažovateľ zdôraznil, že nový dôkaz v podobe uvedenej výpovede predstavuje spochybnenie zistených skutočností, na základe ktorých bol sťažovateľ odsúdený, keďže touto výpoveďou by malo byť potvrdené, že spoluodsúdený syn sťažovateľovi nikdy nevyplatil žiadnu čiastku z predaja nehnuteľnosti a sťažovateľ ani nevedel o tomto ďalšom jej predaji, teda sa nemohol aktívne a premyslene podieľať na znížení majetku svojich súrodencov, ako mu to kladie za vinu právoplatné rozhodnutie.

22. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Nt 46/2012 zo 17. januára 2013 bol návrh sťažovateľa na obnovu konania zamietnutý s odôvodnením, že okresný súd nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd namietaným uznesením sp. zn.

23 Tos 27/2013 zo 4. apríla 2013 tak, že ju ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

23. Krajský súd v predmetnom uznesení dôvodil: „Okresný súd v predmetnej trestnej veci vykonal navrhované dokazovanie na verejnom zasadnutí výsluchom odsúdeného [REDAKOVANÉ] a s prihliadnutím aj na ďalšie dôkazy dospel k záveru, že v predmetnej trestnej veci nie sú splnené podmienky na obnovu konania. Vychádzajúc z ustanovenia § 394 ods. 1 Tr.por. je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa správne vyriešil otázku, či tento dôkaz by sám osebe, alebo v spojení so skutočnosťami alebo dôkazmi už známymi, mohol odôvodniť zmenu pôvodného rozhodnutia. K veci je potrebné uviesť, že [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v pôvodnom konaní odmietol vypovedať, pričom odsúdený [REDAKOVANÉ] poprel spáchanie trestnej činnosti, resp. poprel vedomosť o tom, že by niečo vedel o predaji pozemkov, ktorý realizoval jeho syn [REDAKOVANÉ]. Preskúmaním pôvodného spisu dospel aj krajský súd k záveru, že na pôvodnom rozhodnutí o vine odsúdeného [REDAKOVANÉ] nič nemôže zmeniť ani výpoveď [REDAKOVANÉ]. Odsúdený [REDAKOVANÉ] bol totiž uznaný vinným predovšetkým na základe výpovedí jeho súrodencov, jeho objektívne preukázaného konania spočívajúceho v zavádzaní súrodencov, v účasti na územnom konaní a tiež listinných dôkazov a jeho vina na predmetnom skutku bola nezvratne preukázaná. Ako súd prvého stupňa v pôvodnom konaní v rozsudku sp. zn. 5T/50/03 zo dňa 27.10.2009, tak aj krajský súd vo svojom uznesení sp.zn. 2To/1/2010 zo dňa 30.09.2010 veľmi logicky a konkrétne odôvodnili na základe dôkaznej situácie vinu [REDAKOVANÉ] a podľa názoru odvolacieho súdu, na zmene zisteného skutkového stavu, resp. právnej kvalifikácie jeho konania nemôže nič zmeniť ani súčasná výpoveď [REDAKOVANÉ]. Túto výpoveď je totižto potrebné brať so značnou rezervou a vyhodnotiť ju ako vykonanú v snahe pomôcť druhému páchatelovi – svojmu otcovi a vyviniť ho z predmetnej trestnej činnosti. Ak by mala byť táto výpoveď pravdivá je namieste si položiť otázku, prečo obvinený [REDAKOVANÉ] takto nevypovedal aj v prípravnom konaní pred vyšetrovateľom dňa 23.12.2002, ale odmietol vypovedať. So vzneseného obvinenia mu totiž bolo známe, že spolu s ním je trestne stíhaný aj jeho otec. Predmetom hodnotenia súdu rozhodujúceho o obnove konania musí byť aj okolnosť, pre ktorú došlo napríklad k zmene výpovede svedka, obdobne výpoveď predtým

nevypočutého svedka musí súd vyhodnotiť v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už známymi.“

II.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil námietku porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na výsluch svedkov podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

26. Sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy odôvodňuje neprípustným výkladom a aplikáciou relevantných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich podmienky pre povolenie obnovy konania, kde konajúce súdy podľa sťažovateľa nerešpektovali stanovené zákonné limity a ani interpretačné východiska dotknutej právnej úpravy zakotvené ustálenou judikatúrou. Navyše, v namietanom postupe konajúcich súdov vidí sťažovateľ aj porušenie princípu rovnosti zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a svojho práva na výsluch svedkov garantovaného čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, keďže mu podľa jeho názoru súdy svojím rozhodnutím znemožnili v obnovenom konaní realizovať dôkaz – svedectvo v jeho prospech, spôsobilé zvrátiť jeho vinu.

27. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

28. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

29. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe.

30. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

31. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy (ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon) a aby bolo toto rozhodovanie zároveň pokryté jej ústavne konformným výkladom a aplikáciou.

32. Rámec povinností orgánov verejnej moci, proti ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu, upravuje čl. 2 ods. 2 ústavy, zakotvujúci princíp právneho štátu – viazanosť verejnej moci právom, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

33. Každé konanie súdu, resp. iného orgánu verejnej moci, ktoré nie je v súlade so zákonom, t. j. ak orgán verejnej moci nekoná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, protirečí príkazu ústavnej normy.

34. Za východiskovú pri posúdení sťažnosti sťažovateľa považoval ústavný súd otázku objasnenia účelu konania o povolenie obnovy konania.

Inštitút obnovy konania predstavuje zásah do právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím vo veci, keďže umožňuje príslušnému orgánu verejnej moci konať a rozhodovať o veciach právoplatne rozhodnutých. Účelom konania o povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, je odstránenie

prípadných justičných omylov. V danom prípade možnosť prelomenia princípu právnej istoty vyplýva z nadradenosti verejného záujmu na správnom, a teda spravodlivom trestnoprávnom rozhodnutí nad verejným záujmom na právnej istote.

35. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

36. V konaní o povolenie obnovy konania podľa Trestného poriadku príslušný súd nepreskúmava zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia, ale posudzuje otázku, či nové skutočnosti alebo dôkazy skôr neznáme v spojení s dôkazmi už vykonanými môžu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, než ktoré už bolo vydané.

37. Pri posudzovaní odôvodnenosti návrhu na povolenie obnovy konania príslušný súd skúma, či sú navrhovateľom označené nové skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé, zabezpečiť mu v obnovenom konaní priaznivejšie rozhodnutie. Potenciál takto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov nemožno hodnotiť izolovane, ale je potrebné ich hodnotiť vo vzťahu k skutočnostiam a dôkazom, na základe ktorých súd ustálil skutkové zistenia v pôvodnom konaní. Treba však zároveň zdôrazniť, že hodnotenie spôsobilosti týchto novo predkladaných skutočností alebo dôkazov sa má pohybovať v rovine pravdepodobnosti. Podmienkou pre povolenie obnovy konania nie je absolútna istota, že novo tvrdené skutočnosti alebo dôkazy nepochybne povedú k skutkovým zisteniam odlišným od pôvodného konania. Ako vyplýva zo samotného normatívneho textu zákona (§ 394 ods. 1 Trestného poriadku: „skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli“), pre povolenie obnovy konania postačuje určitý stupeň pravdepodobnosti

či dôvodný predpoklad, že novo navrhnuté skutočnosti alebo dôkazy povedú k zmene pôvodného rozhodnutia.

38. V konaní o povolenie obnovy konania si súd nemôže atrahovať definitívne posudzovanie predkladaného dôkazu v kontexte dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní. Účelom konania o povolenie obnovy konania nie je posudzovanie viny odsúdeného (navrhovateľa). Posudzovanie otázky viny odsúdeného v danom konaní by znamenalo prekročenie zákonného rámca vymedzujúceho právomoci súdu v tomto konaní, čo znamená neprípustný exces v postupe súdu, predstavujúci zásah do ústavou garantovaných základných práv navrhovateľa (pozri nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 2517/08 z 24. februára 2009, bod 39).

39. Krajský súd ako súd sťažnostný vymedzené pravidlá, ktoré je potrebné pri výklade a aplikácii dotknutých ustanovení Trestného poriadku (skúmanie splnenia podmienok pre povolenie obnovy konania) rešpektovať, zjavne porušil.

40. V sťažovateľovom prípade sa krajský súd neobmedzil pri posudzovaní sťažovateľom predloženého nového dôkazu (výpoveď spoluodsúdeného, ktorý v rámci pôvodného trestného konania v prípravnom konaní odmietol vypovedať a v konaní pred súdom vypočutý nebol, keďže sa konalo proti nemu ako proti ušlému) na zisťovanie pravdepodobnosti, či by tento dôkaz (výpoveď) v kontexte skutkových záverov ustálených na základe dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní bol spôsobilý odôvodniť iné rozhodnutie o vine sťažovateľa.

Súd totižto pristúpil k hodnoteniu predmetnej výpovede z hľadiska jej hodnovernosti, prezentoval na tomto mieste úvahy, ktorými sa riadil a vyhodnotil predkladaný nový dôkaz s definitívnou platnosťou ako účelový, nespôsobilý k zmene pôvodného rozhodnutia („*Túto výpoveď je totižto potrebné brať so značnou rezervou a vyhodnotiť ju ako vykonanú v snahe pomôcť druhému páchatelovi – svojmu otcovi a vyviniť ho z predmetnej trestnej činnosti.*“), kde v kontexte už vykonaných dôkazov pôvodného konania znovu „potvrdil“ vinu sťažovateľa.

41. Ústavný súd pripomína, že aj v konaní o povolenie obnovy konania je potrebné ctiť zásadu *in dubio pro reo*, pretože aj toto konanie je konaním trestným so všetkými potenciálnymi následkami a je v ňom potrebné rešpektovať ústavné princípy ovládajúce trestné konanie. Zásada *in dubio pro reo* vyžaduje, aby sudcovia nevychádzali z dopredu prijatého presvedčenia, že obžalovaný spáchal čin, ktorý je mu kladený za vinu, aby dôkazné bremeno ležalo na strane obžaloby a aby prípadné pochybnosti boli využité v prospech obžalovaného (pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Melich a Beck v. Česká republika* z 1. 7. 2008, bod 49, resp. 54). Platí teda, že aj v konaní o povolení obnovy konania treba rešpektovať princíp *in dubio pro reo* a sudca rozhodujúci o povolení obnovy konania by mal k posúdeniu veci pristupovať nezaujato, to znamená, byť v zásade otvorený tomu, že predložený dôkaz môže potenciálne doterajšie rozhodnutie o vine zvrátiť (pozri nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 2517/08 z 24. februára 2009, bod 46).

42. O tom, že konajúci krajský súd na požiadavku nezaujatého prístupu vyplývajúcu z označeného ústavného princípu nereflektoval, svedčí formulácia obsiahnutá v jeho rozhodnutí: „*Odsúdený [černá štvorcová oblasť] bol totiž uznaný vinným predovšetkým na základe výpovedí jeho súrodencov, v účasti na územnom konaní a tiež listinných dôkazov a jeho vina na predmetnom skutku bola nezvratne preukázaná.*“

43. Na presvedčenie krajského súdu o „*nezvratne preukázanej*“ vine sťažovateľa potom nadviazal jeho neprípustný aktivistický postup, keď si krajský súd prisvojil právomoc vykonať definitívne vyhodnotenie novo navrhnutého dôkazu, ktorý kvalifikoval ako účelový, a teda zásadne nespôsobilý zvrátiť rozhodnutie o vine sťažovateľa.

44. Krajský súd rozhodujúci o návrhu na povolenie obnovy konania svojím postupom svojvoľne vybočil z procesného rámca určeného mu príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd vymedzený zákonným rámec príslušného konania nemôže ignorovať, pretože takýto spôsob uplatnenia právomoci všeobecného súdu nie je zlučiteľný s princípom právneho štátu ustanoveným v zmysle čl. 1 ústavy (II. ÚS 28/96) a v okolnostiach posudzovaného prípadu ani so sťažovateľovým základným právom na súdnu ochranu.

45. Túto svojvôľu krajského súdu pri interpretácii a aplikácii zákona kvalifikuje ústavný súd ako porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy.

46. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru predmetným uznesením krajského súdu poukazuje ústavný súd na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 dohovoru v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania, a to tak v civilných, ako aj v trestných veciach (pozri rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Vebiu v. Česká republika* z 26. 7. 2003, *Kulnev v. Rusko* z 18. 3. 2010). Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v označenej časti nevyhovel.

47. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie princípu rovnosti zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, je ústavný súd toho názoru, že aj v danom prípade je obsah záruky obsiahnutý v označenom článku priamo bezprostredne realizovateľný až v meritórnom konaní (obnovenom konaní), a preto pre nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, resp. uznesením krajského súdu a obsahom dotknutého článku ústavy, ústavný súd v označenej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

III.

48. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

49. Keďže ústavný súd skonštatoval porušenie označeného základného práva sťažovateľa zaručeného ústavou, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v zmysle § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

50. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, ktoré odôvodnil postupom konajúceho súdu odporujúcim jeho základným právam, ktoré mu podľa vlastného vyjadrenia spôsobili nemajetkovú ujmu spočívajúcu v spôsobených psychických útrapách, znevážení dobrého mena a nákladoch na svoju ochranu.

51. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

52. Podľa názoru ústavného súdu vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa, zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie vo výroku tohto nálezu možno vzhľadom na okolnosti tohto prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu. Ústavný súd bral do úvahy aj dôvody, o ktoré oprel sťažovateľ svoju žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože tieto sa v podstatnom týkajú predchádzajúceho právoplatne skončeného trestného konania, ktoré však nie je predmetom tohto konania pred ústavným súdom. Ústavný súd preto rozhodol, že finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nepriznáva.

53. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 785,44 €.

54. Podľa § 36 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho. Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

55. Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), b) a c) a § 15 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom (konanie o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy) je v zásade

nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'účením alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05, III. ÚS 142/06).

56. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2013 v konaní pred ústavným súdom sa určí ako 1/6 z výpočtového základu (t. j. zo sumy 781 €), čo predstavuje sumu 130,16 a hodnota režijného paušálu sumu 7,81 €.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2014 v konaní pred ústavným súdom sa určí ako 1/6 z výpočtového základu (t. j. zo sumy 804 €), čo predstavuje sumu 134 € a hodnota režijného paušálu sumu 8,04 €.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2016 v konaní pred ústavným súdom sa určí ako 1/6 z výpočtového základu (t. j. zo sumy 858 €), čo predstavuje sumu 143 € a hodnota režijného paušálu sumu 8,58 €.

57. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia s'ťažovateľa, podanie s'ťažnosti), za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 (vyjadrenie k stanovisku krajského súdu) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 (účasť na ústnom pojednávaní), čo celkovo predstavuje sumu 537,32 €.

K tomu bolo potrebné pripočítať dvakrát režijný paušál v sume 7,81 €, jedenkrát režijný paušál v sume 8,04 € a jedenkrát režijný paušál v sume 8,58 €, čo predstavuje spolu sumu 32,24 €.

Ústavný súd priznal aj náhradu cestovných výdavkov vyčíslených právnou zástupkyňou s'ťažovateľa v sume 42,14 €.

Spolu náhrada trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa predstavuje sumu 611,70 €.

Keďže právna zástupkyňa s'ťažovateľa je platiteľkou dane z pridanej hodnoty (DPH), ústavný súd priznal celkovú sumu náhrady trov konania s'ťažovateľovi vrátane DPH v sume 734,04 €.

Trovy konania je povinný zaplatiť s'ťažovateľovi krajský súd na účet jeho právnej zástupkyne.

58. Ústavný súd vzhľadom na to, že právna zástupkyňa vyčíslila trovy právneho zastúpenia (s určitými nepresnosťami) až na ústnom pojednávaní a doklad o tom, že je platiteľkou DPH, doručila ústavnému súdu až dodatočne, vo vyhlásení rozhodnutia na ústnom pojednávaní uviedol výšku náhrady trov právneho zastúpenia v sume 675,44 €.

59. Ústavný súd aplikujúc § 164 prvú vetu Občianskeho súdneho poriadku (súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti) v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde opravil chybu v počítaní, ku ktorej došlo pri vyhlásení rozhodnutia, a v bode 4 písomného vyhotovenia nálezu uviedol správnu sumu 734,04 €.

60. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016